

Een ecologische quickscan in het kader van de Flora-en Faunawet op de locatie Groenestraat 8 te Lienden, gemeente Buren (Gld)

M.C. Botermans

ARC-Rapporten 2009-141

Geldermalsen
19 augustus 2009
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In opdracht van Adviesbureau Freeke heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een ecologische quickscan uitgevoerd op de locatie Groenestraat 8 te Lienden. Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen sloop en nieuwbouw op dezelfde locatie. Voorafgaand aan het uitvoeren van de nieuwbouw zal de ecologische waarde van het gebied vastgesteld moeten worden. Dit om inzicht te verkrijgen in de effecten die de uitvoering van de plannen op de lokale en regionale flora en fauna zal hebben. In het kader van de Flora- en Faunawetgeving is deze internationale natuurwetgeving verplicht. Het veldwerk is op 24 juni 2009 uitgevoerd door ing. M.C. Botermans.

1.2 Mogelijke ecologische verstoringen door de geplande werkzaamheden

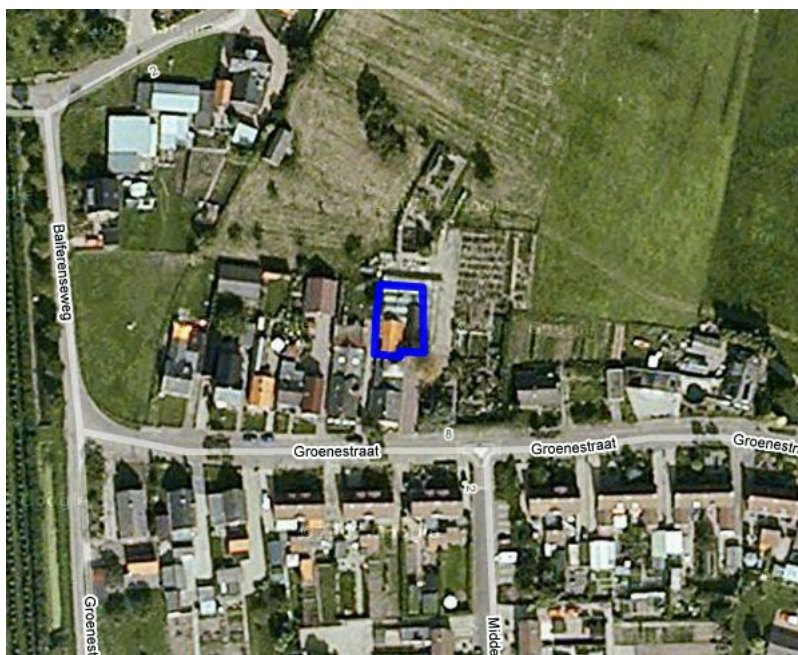
De werkzaamheden op de onderzoekslocatie bestaan uit het slopen van de aanbouw van de huidige woning en de nieuwbouw van een loods/schuur op dezelfde locatie. Het onderzoek richt zich op de aanwezigheid van fauna in de nog aanwezige, te slopen bebouwing en de directe omgeving hiervan. Planten zijn slechts in zeer beperkte mate aanwezig op de onderzoekslocatie.

1.3 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is vast te stellen wat de ecologische waarde van het gebied is (welke beschermde soorten erin voorkomen) en wat de effecten van de voorgenomen plannen hierop zullen zijn. Indien er beschermde plant- en/of diersoorten in het plangebied voorkomen wordt advies gegeven voor een ontheffingsaanvraag en/of worden in het geval van hierdoor veroorzaakte restricties alternatieven aangedragen in de vorm van mitigerende of compenserende maatregelen.

1.4 Ligging van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie (afb. 2) betreft een hoveniersbedrijf en ligt aan de noordrand van de bebouwde kom van Lienden. De locatie is momenteel deels bebouwd en verhard en deels onverhard. De oppervlakte van het terrein bedraagt circa 400 m² en ligt op een hoogte van 6,1 m +NAP. Ten noorden en oosten zijn planten voor de verkoop aanwezig.

Afbeelding 2 Locatie onderzoeksgebied.

1.5 Objectgegevens

Toponiem	Groenestraat
Plaats	Lienden
Gemeente	Buren
Provincie	Gelderland
Kaartblad	39E
RD-coördinaten	NW: 163.612/440.505 NO: 163.625/440.504 ZO: 163.625/440.469 ZW: 163.608/440.469
Oppervlakte	400 m ²
Geologie	Formatie van Echteld, oever- op beddingafzettingen
Geomorfologie	Meanderruggen en -geulen
Bodem	Ooivaaggronden

1.6 Wetgeving

De Flora- en faunawet (Ffwet) van 2002 richt zich specifiek op soortbescherming. Deze wet omvat naast de nationale wetten voor de bescherming van plant- en diersoorten tevens de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Alle handelingen die nadelig kunnen uitwerken op beschermde plant- en diersoorten worden hierin verboden. Het Ministerie van LNV kan een vrijstelling of ontheffing op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet verlenen. Afhankelijk van de bedreigde soorten wordt hierbij een lichte (tabel 1 en 2 uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten) of een uitgebreide

de (tabel 3) toets gehanteerd. Voor soorten uit tabel 1 geldt dat de werkzaamheden zonder voorwaarden verder kunnen worden uitgevoerd (hoewel uiteraard de zorgplicht van toepassing blijft). Indien voor soorten uit tabel 2 ontheffing wordt verleend moet worden gehandeld volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vereist van de aanvrager van de vrijstelling een actief optreden om wezenlijke invloed op een beschermde soort op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau te voorkomen. Naast de wettelijke noodzaak voor ecologisch onderzoek, is het echter tevens wenselijk dit uit te laten voeren. Door terug te kunnen vallen op een gefundeerd ecologisch rapport kunnen conflictsituaties in de toekomst vermeden worden en toont de opdrachtgever betrokkenheid bij het maatschappelijke belang van natuur en milieu.

1.7 Werkwijze

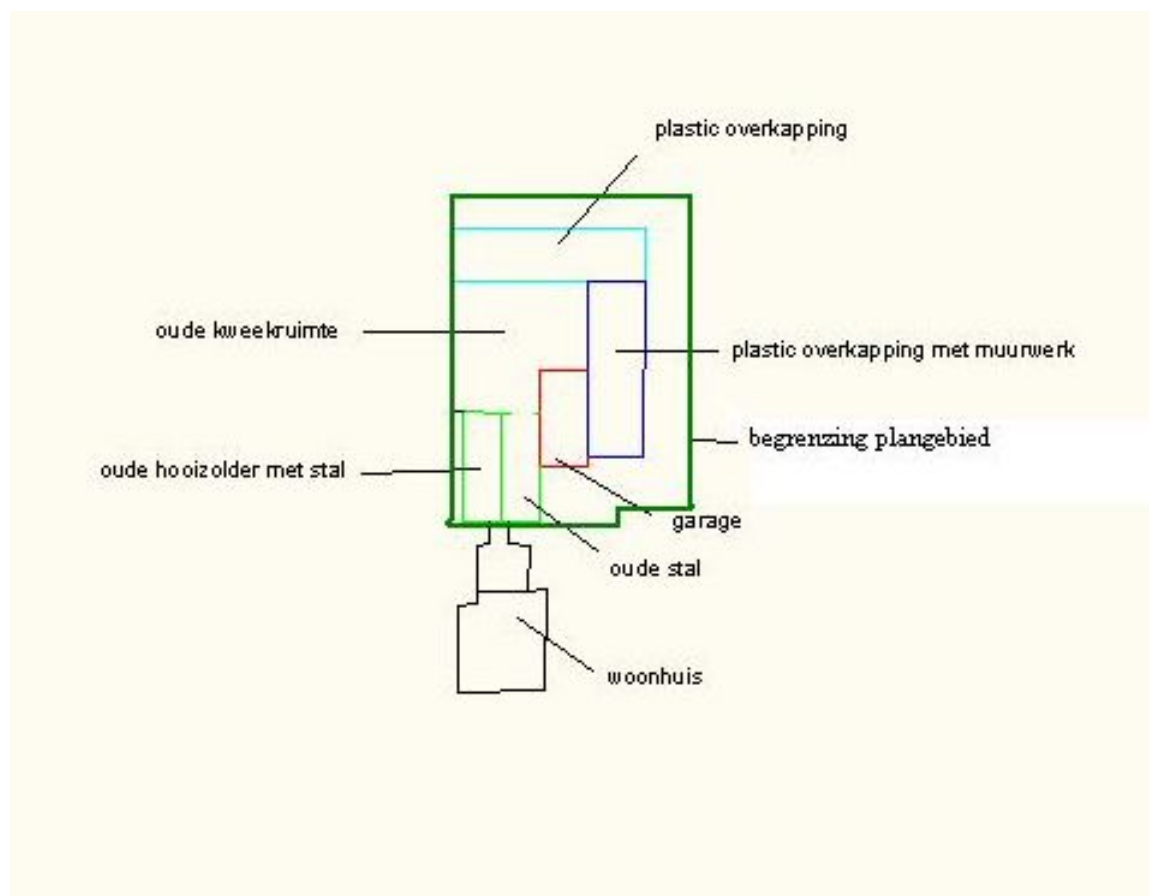
De ecologische quickscan bestaat uit bronnenonderzoek, aangevuld met een inventariserend veldonderzoek. Door middel van het raadplegen van het Natuurloket (www.natuurloket.nl) en waarneming.nl wordt informatie verkregen met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving van de onderzoekslocatie. Voor een representatief beeld van de natuurwaarde van de onderzoekslocatie en de nabije omgeving is echter een inventariserend veldbezoek nodig, daar de gegevens van natuurloket betrekking hebben op kilometerhokken. De resultaten van de quickscan zijn afhankelijk van een aantal factoren, waaronder het moment van veldbezoek. Het veldbezoek vond eind mei plaats, wat een redelijk gunstige periode is voor veldwaarnemingen. De weersomstandigheden waren goed: het was droog met een temperatuur rond de 20 graden en er stond weinig wind. Op de locatie is voornamelijk gekeken naar nestlocaties in de te slopen bebouwing, uitwerpselen (braakballen en faeces) van vogels en zoogdieren, dode dieren en vraatsporen. De aanwezige beplanting is ter plaatse gedetermineerd. Bij elke ecologische quickscan zullen vertegenwoordigers van enkele soortengroepen op de waarnemingslijst ontbreken. De nadruk bij dit type onderzoek ligt echter niet zozeer op het nastreven van volledigheid, als wel op het inschatten van het ecologische potentieel van de onderzoekslocatie en haar directe omgeving. Daarnaast zal worden gekeken of er bedreigde en/of beschermde soorten voorkomen.

2 Resultaten

2.1 Beschrijving van de onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Groenestraat 8 te Lienden. De te slopen bebouwing bevindt zich direct achter het woonhuis met dichtgebouwde hooimijt en bestaat uit de volgende structuren (afb. 3):

- een plastic overkapping op ongeveer 30 cm dikke houten staanders. De noordzijde (wegkant) hiervan is open, aan de zuidkant is een deurgat zonder deur aanwezig, de muren zijn van steen, geen spouwmuur,
- een garage,
- een plastic overkapping met geïmpregneerde balken als ondersteuning,

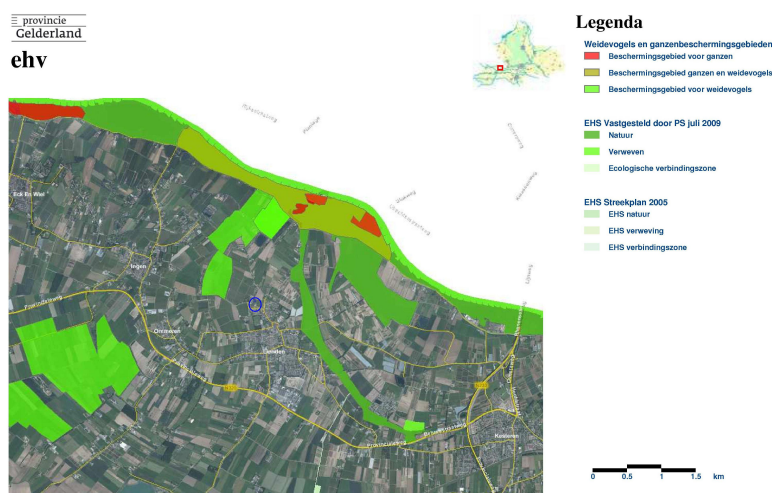
Afbeelding 3 Situatieschets onderzoekslocatie met het huidige en het historische gebruik.

- een voormalige kweekkas waarvan het geraamte nog staat en het glas verwijderd is; de bodem bestaat uit scherp zand met een beginnende kruidlaag,
- een oude, kleine stal met aan de westzijde een tweede etage die als hooizolder in gebruik was. De ingang van de stal is aan de noordkant open. De hooizolder is bereikbaar met een trap; een scheidingswand met de stalruimte ontbreekt.

Het geheel van de te slopen bebouwingsstructuren, dat tevens het plangebied vormt, is omsloten met beton platen. De begrenzing aan de westzijde vormt een erfscheidingsmuur en de zuidzijde wordt deels begrenst door het woonhuis. Het plangebied maakt deel uit van een hoveniersbedrijf, waar ook verkoop van plantmateriaal plaatsvindt. Het onderzoeksgebied ligt op ongeveer 2,5 km ten zuiden van de Rijn en ten noorden van de bebouwde kom. Het landgebruik in de omgeving bestaat voornamelijk uit boogaarden en in mindere mate graslanden.

2.2 Bekende lokale en regionale natuur- en milieuwaarden

Het Natuurloket verschaft voor elk kilometerhok in Nederland een tabel waarin het aantal beschermde en bedreigde soorten per soortgroep wordt vermeld. De gegevens hiervoor worden ontleend aan de databases van Particuliere Gegevensbehe-

Afbeelding 4 Ecologische Hoofdstructuur met beschermde ganzen- en weidevogelgebieden, onderzoekslocatie is omcirkeld weergegeven. Bron: Atlas groen Gelderland, Provincie Gelderland

rende Organisaties (PGOs), die vaak het resultaat zijn van doelgerichte karteringen en inventarisaties door vrijwilligers. Bij het raadplegen hiervan dient men echter in het achterhoofd te houden dat de verstrekte informatie niet in alle gevallen compleet is, omdat niet voor elk kilometerhok systematische inventarisaties zijn uitgevoerd. Voor kilometerhok X163-Y440, waarin de onderzoekslocatie is gesitueerd, is dit het geval. Alleen de soortengroep watervogels is redelijk onderzocht, waarbij geen beschermde soorten zijn aangetroffen. Op ongeveer 1,5 km van de onderzoekslocatie is een Natura 2000 gebied aanwezig (habitatrichtlijn en vogelrichtlijn). Het gaat hier om de uiterwaarden van de Rijn.

2.3 Onderzoeksresultaten

2.3.1 Vegetatie

Op de onderzoekslocatie is zo goed als geen vegetatie aangetroffen; alleen in de oude kweekruimte is een begin van pioniersvegetatie aanwezig (afb. 3) en op de hoek van het woonhuis en oude stal een kweeper (*Cydonia oblonga*). De aangetroffen soorten staan vermeld in tabel 1.

2.3.2 Fauna

Er zijn geen zoogdieren aangetroffen. De oude hooizolder met stal is een potentiële verblijfplaats voor muizen, ratten, vleermuizen en steenmarters, maar er zijn geen aanwijzingen gevonden die er op wijzen dat deze soorten aanwezig zijn (geweest). De mogelijke aanwijzingen die het voorkomen van bovengenoemde soortgroepen zouden kunnen bevestigen zijn het aanwezig zijn van spouwmuren, braakballen, stank en uitwerpselen. Vogelnesten zijn aangetroffen in de plastic overkapping met muurwerk en in de voormalige stal met hooizolder. In beide gevallen gaat het om

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Paraplutjesmos	<i>Marchantia polymorpha</i>
Kussentjesmos	<i>Leucobryum glaucum</i>
Perzikkruid	<i>Persicaria maculosa</i>
Robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>
Harig wilgeroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>
Basterdwederik	<i>Epilobium spec.</i>
Gekroesde melkdistel	<i>Sonchus asper</i>

Tabel 1 Waargenomen vegetatie in een oude kweekruimte aan de Groenestraat 8. Nomenclatuur conform Van der Meijden (1996) en Siebel et al. (2005).

Afbeelding 5 Noordkant van de te slopen bebouwing met op de voorgrond de plastic overkapping, midden linksboven de garage en rechtsboven de stal.

een oud nest van de merel (*Turdus merula*). In de te slopen bebouwing (afb. 5) zijn diverse insectensoorten aanwezig, maar de aangetroffen insecten behoren tot algemene soorten. Het is mogelijk dat in de aanwezige bebouwing insecten zoals de dagpauwoog overwinteren. In de staanders die als ondersteuning dienen van de plastic overkapping zijn uitvlieggaten aangetroffen van mogelijk de grote houtworm (*Xestobium rufovillosum*). De biotopen van de soortgroepen reptielen, amfibieën en vissen zijn niet op de locatie aanwezig, daarom kan het voorkomen van deze soortgroepen worden uitgesloten.

3 Conclusie en aanbeveling

Gesteld kan worden dat door de afbraak van de huidige bebouwing en de nieuwbouw op dezelfde locatie geen wettelijk beschermde plant- en diersoorten bedreigd

worden. Wat de fauna betreft zijn in potentie de vaak zeer specifieke eisen die enkele soorten stellen aan hun habitat aanwezig, maar er zijn geen indicaties aangetroffen dat deze soorten daadwerkelijk aanwezig zijn. Op basis van het ecologisch potentieel van het onderzoeksterrein kan worden geconcludeerd dat er een lichte toets geldt waar een vrijstelling voor wordt verleend, mits de algemene zorgplicht in acht genomen wordt. Dit houdt in dat voor de afbraak van de bouwcomplexen gecontroleerd moet worden of er vogels in genesteld zijn. Is dit het geval, dan moet met de afbraak van de schuur gewacht worden tot na het broedseizoen, dat loopt van maart tot en met juli. Tevens wordt bij de afbraak geadviseerd om eerst de daken te verwijderen; zoogdieren en (nacht)vlinders hebben dan de mogelijkheid om de schuur op tijd te verlaten. Op 1,5 km is een Natura 2000 gebied aanwezig. Het betreft de uiterwaarden van de Rijn. Het is niet aannemelijk dat de voorgenomen werkzaamheden enige invloed zullen hebben op fouragerende soorten uit het Natura 2000 gebied. Dit met name omdat het biotoop ter plaatse (halverwege het erf van een hoveniersbedrijf) zich hier niet voor leent. Het is derhalve niet noodzakelijk dat voor de afbraak en nieuwbouw mitigerende en compenserende maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet worden uitgevoerd.

Literatuur

Meijden, R. van der, 1996. *Heukels' Flora van Nederland*. Groningen.

Siebel, H.N., H.J. During & H.M.H. van Melick, 2005. Veranderingen in de Standaardlijst van de Nederlandse blad-, lever- en hauwmossen. *Buxbaumiella* 73, pp. 26–64.